

COLOQUI NOU

*en el que es referix el chasco que li va passar
á un llaurador molt famolenc del horta
de Rusafa, en casa de un llibreter
del carrer de la Mar de la
siutat de València.*

Caballers, oixquen vostés mes com yo sempre he segut
si atensió volen posar, un chicot tan ben criat
y enterats els deixaré en chamay lo qu' es la merda
de quant vach á relatar en la boca ma posat;
poques paraules y netes vullc dir yo, que may he dit
perque això es lo prinsipal; parlant así en bon romans,
no fer com aquells bacons eixes paraules tan porques
que se solen embrutar que les dihuen agrapats,
en sertes paraules plenes tant els pobres com els rics,
de aquello que fem per baix, siuguen chics ó siuguen grans,

de manera qu' es vergoña
 que no s' hacha això enmendat,
 pues pareix que tots moatros
 am naixcut en muladars;
mas sea lo que esto fuere
 que yo també se parlar
 en *castellongo muy fino*
 que á ningú tinc que *imbechar*,
 y encara que soc llaurisió
 un poquet na morrechat
 en casa del mestre Tófol
 que set llengües sap parlar;
 mes deixem això á un rincó,
 y podré pasar avant
 en contarlos á vostés
 el chasco quem vá pasar
 en casa de un llibreter
 que aun recaó vach anar,
 sobre uns llibres qu' el Retor
 els tenia ya arrimats
 per lo manco set senturies
 y me quede curt ó llarc;
 pues estaben yá de pols
 tan tapits y enrajacholats,
que cualquiera hubiera dicho
 els tenia encuadernats
 en tela de *verga-mino*
 ó de pasta qu' es mes car.
Pero vamos á mi cuento
 que vostés voler sabrán
 el motiu del meu viache,
 y en lo qu' éll vingué á parar;

pos siñor; com ya els tinc dit,
 el Retor me vá embiar
 (y per sert que era dumenche
 dia de festa manat)
 á casa del llibreter
 com vostés no ignorarán,
 á portarli un roll de llibres
 millor dit un roll de naps,
 perque plens de tarañines
 els portaba embolicats
 en un poc també de *allò*
 que al prinsipi els tinc parlat,
 de tal mòdo qu' els meus dits
 test se varen embrutar
 d' eixa pasta tan refina
 qu' els acabe de contar,
 y per sert que en la present
 mes quem fregue bé les mans,
 sempre la pasta se queda,
 y d' això me sap poc mal;
porque muchas señoritas
 diu se solen blanquechar
 en una pasta com eixa
 segons me tenen contat,
 pero mi molt poc me importa
 que eixa siga ó atra igual,
 lo que es menester siñores
 que seguixca el fil avant
 y qu' els conté yo á vostés
 tot lo que allí em vá pasar:
 pos siñor, com vach dient,
 apenes vach arribar

1°
 1er
 1°
 1°
 1°
 1^e
 1^e
 1^c

1^e
 1°
 1°
 1°
 1^a
 1^e
 1^a
 1°
 1^a

12 á la casa que tinc dita /
 de un repent me vach tornar /
 mes ensés que una pebrera /
 de tan roch que em vas posar /
 y pensaba yo entre mí /
 el qué dirá eixe home gran /
 al veure tot el paper /
 que li porte tan cagat, /
 plé de pols y de lo dicho /
 que lo manco n' hiá mich pam. /
 ¡Oh si el Papa això /
 ya estariem arreglats, /
 pues sens ducte estos papers /
 son les vides de alguns sans. /
 Ay pobret del yorinòt /
 que palpar asò deurá, /
 no crec que li falten pastes /
 per poder encuadernar, /
 que en tindrà encara de sobra, /
 y quisá per mes de un añ. /
 Mes anem al *sucedido* /
 si me volen escoltar; /
 tan pronte com yo d'quí /
 porte así señor lletrat..... /
 al moment la boca em tapa /
 y em respòn no pase avant, /
 porque ya sé lo que porta /
 pues de llunt ú há divisat; /
 tireu en eixe rincó /
 y deixeu alli arrimat, /
 no tinga por á les mosques, /
 que bastant brutet está.

Tiene razon el maestro /
 al instant vach contestar, /
 pues dir manco no podía /
 porque haguéra quedat mal; /
pues hay casos en que el hombre /
 deu dir sempre veritat, /
 y no estar en lo perill /
 de qu' el tiren á rodar /
 á pataes en lo cul; /
 el trenta llegües ben cabals; /
 pues els dic yo francament /
 y parlant com dec parlar, /
 que tan pronte com tiri /
 els papers ya nomenats, /
 per el cuarto la polseta /
 en seguida es vá escampar, /
 en tals termes qu' els meus nasos /
 sobre tindre de tabac /
 s' ompliren d' eixe polvillo, /
 que per sert era picant, /
 pues tenia la mescleta /
 de lo dicho qu' há contat; /
 y me feu tan gran efecte /
 que em vá fer estornudar, /
 y també en los atres feu /
 eixe milacre tan gran, /
 lo mateix que si estiguerem /
 tots de una costipats. /
 Pronte obrirem les finestres /
 pues nos podia allí estar, /
 de risa yo reventaba /
 que mes no podia ya

12
 13
 16
 17
 18
 19

15

1e

al veure que tots els nasos
 els teniem moratats,
 y penchammos la moquita
 fil á fil, y rach á rach;
 es el dir que pareixiem
 atres tans pavos reals.
 Lo sert es, qu' els papelorios
 se quedaren ben lliurats
 de tota aquella polilla
 manco de l' atra mitat,
 perque aquella com no vola
 se queda molt agarrá,
 y no crec la puguen traure
 com no siga en algun rall,
 ó per millor en la tosca
 que solen als porcs rascar,
 per ferlos la camiseteta
 y que vachen apañats.
 Mes tornant al cuento die
 se quedarem molt torbats,
 alguns d' ells en males ganes,
 y yo sens poder parlar,
 una cuadro pareixia
 d' eixes que hiá en l' hospital:
 al dotor y al potecari
 en seguida es va cridar,
 no paraba el potecari
 tot era vindre y anar
 en portar les medicines
 de ingüentots y cordials
 y també algunes untures
 per fregarmos els camals.

El dotor en fer resetes
 no paraba ni un instant,
 y ordenaren trementina
 pera el cuarto perfumar;
 pues dihuen qu' els tals perfums
 s' han posat en móda ya
 per curar moltes mentires
 que patixen serts malalts.
Pero sea lo que fuere
 lo sert es que va pasar
 en la siutat de Valensia:
 y en lo carrer de la mar,
 l' añ mil setsens y huitanta
 que en lo calandari está,
 en casa de un llibreter
 que el seu nom el vulle callar,
 perque may no siga dit
 que trac draps de la vugá,
 pues molt bé saben vóstés
 que no soe de tal pensar,
 y m' agrá parlar en módos
 perque tinc urbanitat,
 molta finura y demés
 com pot tindre un capitá,
y que ustedes disimulen
 de la mehua llibertat,
 perque ya no pot m' agüela
 alabar més qualitats,
 pues la pobra ya morí
 farà còsa de sent anys;
 per això mateixa els dic,
 que com ella sen aná

m' he quedat yo per así
 per poderloseu contar,
 y alabarme com es chust
 mes que alguns els sapia mal:
 per fí els contaré á vostés
 el desòri com quedá,
 sen anaren els compinches
 en aquell dolor tan gran
 de deixarmos á tots bons
 sens haber hagut malalts,
 encara que yo els diré
 que fóren molt ben pagats:
 pero lo que volen ells
 qu' el negòsi pase avant,
 y que dure hasta la mort
 del que haurán de soterrar.
 Pero chasco s' han endut
 en casa del dit lletrat,
 pues com tots estaben bons
 un ratet sols vá durar
 tota aquella nuvolada
 de perfums y de treballs,
 males ganés y demás
 que ls acabe de contar.
Ya me pienso yo que ustedes
 de mi se estarán burlant
 per dir lletrat al llibrer,
 que tan sols llechir sabrá;
pero amigos si les digo
 que pels llibres ma fundat,
 vorán calsigue rahó
 per así y en totes parts;

pues sens llibres tots seriem
 unes besties ignorans,
 y tampoc yo no podria
 escriure este romans,
 ó colòqui ó lo que siga
 que tot pera mi es igual;
 mes aném seguint el fil
 no el trenquem un hora abans,
 y acabém de diro tot
 que falta lo prinsipal.
 Al instant que la polseta
 com tinc dit se despejá,
 el tal mestre beseroles
 (pues li mude ya el tratat)
 aquella nit y en molt gust
 en sa casa em feu quedar,
 y per sert que arrepentit
 tota sa vida estará,
 y el motiu sabrán vostés
 cuant estarém mes avant.
 El dit mestre, aquella nit
 també em convidá á sopar
 perque ya estava molt fosc
 y del poble así, hiá un cuart,
 vullc dir yo desde Rusafa
 que es el poble d' aón soc nat;
 si mes pronte me convida
 (els ó dic en veritat)
 mes pronte li done el sí,
 que cuant yo me vach casar.
Perque tots el pixavins
 sòlen molt menchar de blanc,

(6)

10 y com yo soc algo llépol,
(mes que el diro siga mal)
omplir busque la bartola
hasta el punt de rebentar,
perque així em faré mes gròs
y no em dirán fideu llarc,
pues sens ducte estic tan prim
19 que pareixc amortallat:
mes óixquen vostés siñores
perque ya se va fen tart,
y molta atensió els demane,
que pareix que va á tronar,
pues els dic, que en un armari
un peról me vach trovar
tot plenet en coromull
de un menchar que dihuen blanc,
que per póstres sòlen traure
en les cases prinsipals;
10 ¡ay que del cielo me vino!
al instant vach esclamar,
¡Virgen santa que fortuna
10 Nostresñor ma donát!
m' agarrí en un cullerót,
que per sòrt troví á la má,
y no fea mes que omplir
10 1/2 y de colp al paladar/
1/2 vinguen culleres apresada
pronte fi li vach donar,
y despues que ya acabí
y deixí el peról al rás,
10 observí que de dolsor
estaba desustansiat,

y em sentia per lo ventre
als budells ruido gran,
y uns dolors tan asolint
quem quedaba tremolant
per la gola no podia
ni tan sols ya respirar,
yo no sé de que dimónis
seria la tal menchá;
mes segons vinguí á compendre
eren pastes de apegar,
perque tots els llibreters
sempre en tenen de sobrat,
pues així l' ofisi húr porta
per poder encuadernar;
y tinguí yo la gran sòrt
de que prone em va pasar,
en achuda de un licor
que en Champaña sa criat,
de módo que mel colí
sinse dirli yo, *agua vá*
12 porque soy muy puritano
10 lo mateix que alguns pardals.
1/2 Lo sert es que aquell tragué
me serví de gran descans,
pues feu correr lo que habia
en los budells agarrat,
y en molt manco de mich hora
els dolors varen calmar.
Mes parlém hara dels amos
que me varen convidar,
me feren sentar en taula,
chunt en ells yo vach sopar,

(7)

1n
1.
y com ya tan plé tenia
el meu ventre de sopá,
eu poquet tinguí molt prou
per contar lo que pasá/
Despues que acabarem tots
al llit me feren chitar,
y em digueren: «bon amic
«este llit li am arreglát,
«en dormir no tinga escrúpol
«que ningú may l' astrenat;
«tot encara está novet
«els llansols, y els matalaps,
«pot pasar mol bona nit
«y millor que un cheneral.
En fi, apagaren la llum
y afoques me vach quedar.
No habien pasat dos hores
que em posí yo atremolar.
perque el ventre en gran dolor
mel sentía á cada instant,
lo mateix que una preñada
cuant bé l' hõra del seu part /
Encara que estava fosc
fo del llit me vach alzar /
1. 1y/: pero ¡oh divinas cielos!
¿qué es lo que allí vach trovar...?
¿eixes coques de que son,
que estaré yo ensomiant?
pero no, que ben blanetes
bé les toque y agrapats,
¡Ay Jesús del alma mia!
si parlar poguera el nas.....

Me tocaba la camisa,
els peus y barret del cap,
coixins, llansols y la coleha,
tot estava ya empastrat!.....
Apenes en terra plana
els meus peus poguí posar,
apalpentes per allí
yo buscaba com un gat
tropesant per les cadires,
y parets, sempre palpant,
que deguí deixar dibuixos
pera els atres habitans;
y per fi troví la porta
que deixaren achuntá / 1,
y con tiento, y con cuidado
de la terra em vach alzar,
com se diu en camisola / 10
y en lo faldó ben cagát,
pues lo que es els camalets
se quedareu olvidats / 1n 15,
espardeñes y la faixa,
chopetí y mocaor del cap,
la manteta y el barret / 1,
manco les calses de carn.
Al eixir de la tal porta
un peuet me va saltar
y rodí tota l' escala
hasta el michi d' un gran corral;
que estigui Deu sap les hores
allí en terra mal parat,
y pasí tota la nit
com vostès podran pensar

mort de fret y en tremolors
 per trovarme en aquell llans;
 mes tan pronte com poguí
 de la terra em vach alsar,
 y agrapats per les parets
 y enfilantmen com un gat,
 de segur en quatre saltos
 al carrer me vach plantar,
 pues ixquí per una porta
 de la casa del costat;
 pero valgam la finestra
 que allí habia en lo corral,
 que si nos no haguera eixit
 ni tampoc en dosens anys;
 perque tota la paret
 llisa estava hasta allá dalt;
 pero al fí, yo vach eixir
 siga pronte, ó siga tart,
 y fuchint com una fona
 tot el carrer per lo llarc,
 en aquell ventet que fea
 de ponent, ó de llevant,
 la camisa s' estovaba
 y s' alsaba paca dalt,
 la chent tota me miraba

y s' anaba santiguant,
 creguts de que yo seria
 del infern un condenat.
 Els chics em tiraben pedres
 y me dien «allá vá»
 de manera que un cudol
 em pegá en lo mich del nas,
 que mel feu en quatre pentols
 y tot éll chorrent de sanc.
 De este modo yo arribí
 á Rusafa ya molt tart;
 en ma casa així qnem véren
 tots se varen asustar
 y de un pronte varen creure,
 que yo estava falt del cap.
 Els primers dies chufletes
 men tiraben á grapats;
 y com hara han trascurrit
 per lo manco setanta anys,
 ningú ya no sen recorda
 del que miren, al davant.
 Y demane als qu' han oit
 lo que acabe de contar,
 que em disimulen les faltes
 si acás poc els ha agradat.

FI.

VALENCIA: IMPRENTA DE BLAT, CARRER DE LES ANIMES.

